

Warszawa, 16.04.2015

Dr hab. med. Krzysztof Mucha
Klinika Immunologii, Transplantologii i
Chorób Wewnętrznych
Instytut Transplantologii
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Szanowny Pan
Prof. dr hab. n. med. Tomasz Grodzicki
Dziekan Wydziału Lekarskiego
Collegium Medicum
Uniwersytetu Jagiellońskiego
31-008 Kraków, ul. Św. Anny 12

Recenzja pracy doktorskiej lekarza **Grzegorza Wasilewskiego** p.t.: **Powikłania układu sercowo-naczyniowego i przewlekła choroba nerek u chorych po przeszczepieniu serca – cykl publikacji.**

Promotor: dr hab. n. med. Piotr Przybyłowski, Prof. UJ

Wielce Szanowny Panie Dziekanie,

Transplantologia jest dziedziną medycyny, w której ostateczny sukces możliwy jest tylko dzięki współpracy personelu medycznego różnych specjalności medycznych. Znakomitym tego przykładem są transplantacje serca. Niestety, tuż obok sukcesu, czai się szereg niebezpieczeństw związanych z wieloletnią opieką nad naszymi podopiecznymi. Głównymi powikłaniami po transplantacji narządów są choroby układu sercowo-naczyniowego, nowotwory oraz zakażenia. Wśród pacjentów po transplantacji serca do tej grupy zalicza się również przewlekłą niewydolność nerek, będącą czynnikiem ryzyka chorób układu sercowo-naczyniowego.

Przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska opiera się na spójnym tematycznie, cyklu trzech prac oryginalnych dotyczących powikłań układu sercowo-naczyniowego oraz

przewlekłej chorobie nerek u pacjentów po transplantacji serca. Wszystkie prace zostały opublikowane w recenzowanych, angielskojęzycznych czasopismach naukowych i stanowią logiczny ciąg, dotyczący istotnego klinicznie aspektu opieki nad omawianą grupą pacjentów. W pracach stanowiących rozprawę doktorską, Doktorant dwukrotnie jest pierwszym autorem a raz drugim, czyli badaczem, którego wkład w wykonanie publikowanego materiału jest dominujący. Jego udział w przygotowaniu wszystkich publikacji został potwierdzony stosownymi oświadczeniami współautorów, zamieszczonymi na końcu pracy doktorskiej.

Struktura i podział treści pracy doktorskiej nie budzą zastrzeżeń. Praca zawiera: wykaz publikacji stanowiących rozprawę doktorską, wstęp, uzasadnienie i cele pracy, cykl trzech prac w oryginalnej wersji językowej, podsumowanie, streszczenia w języku polskim i angielskim oraz piśmiennictwo. Zgodnie z wymogami dla tego typu prac, na końcu zamieszczono oświadczenia współautorów poszczególnych publikacji.

Tytuł pracy jest adekwatny do zawartości merytorycznej pracy. **Wstęp** w sposób zwięzły przedstawia tematykę pracy. Udowadnia dobre merytoryczne przygotowanie Doktoranta do przeprowadzenia badań naukowych w zakresie omawianego zagadnienia. Pojedyncze błędy językowe, jak np.: „...szacowny *GFR*..”, nie mają wpływu na ocenę tej części.

Biorąc pod uwagę zasadniczy tytuł pracy doktorskiej, pierwsze zdanie rozdziału **Uzasadnienie i Cele pracy** stwierdzające, że: „*celem było badanie czynników wpływających na rozwój nadciśnienia tętniczego i innych zmian patologicznych zachodzących w układzie krążenia*”, brzmi trochę myląco. Jednak w dalszej części jest to wytłumaczone a dodatkowo, wymienione zostały cele szczegółowe pracy dla poszczególnych publikacji.

Doktorant zaprojektował badanie mające na celu określenie zmian zachodzących w obrębie układu sercowo-naczyniowego w powiązaniu z niewydolnością nerek oraz dodatkowo ocenę przestrzegania zaleceń zespołu terapeutycznego w leczeniu powikłań układu sercowo-naczyniowego, wśród pacjentów po transplantacji serca.

W artykułach oryginalnych, Doktorant prezentuje wyniki swoich badań nad powikłaniami ze strony układu sercowo-naczyniowego i przewlekłej choroby nerek w badanej grupie chorych, ze szczególnym uwzględnieniem: 1) zmian stężenia amin katecholowych oraz renalazy we krwi pacjentów po transplantacji serca i ich korelacji z obwodowym ciśnieniem tętniczym, funkcją nerek, rodzajem leczenia immunosupresyjnego oraz hipotensyjnego; 2)

oceny stężenia FGF23 oraz białka Klotho w surowicy pacjentów po transplantacji serca i ich korelacji z funkcją nerek i rodzajem leczenia immunosupresyjnego; oraz 3) badaniem przestrzegania zaleceń lekarskich w leczeniu nadciśnienia tętniczego wśród pacjentów po transplantacji serca.

Doktorant zastosował interesujące narzędzia badawcze, zarówno w obu pracach związanych z wykorzystaniem metod laboratoryjnych jak i pracy opartej na badaniu ankietowym. Warto zwrócić uwagę, że publikacja nr 2, dotycząca FGF23 oraz białka Klotho jest prawdopodobnie pierwszą pracą wymieniającą te białka jako potencjalne czynniki ryzyka chorób sercowo-naczyniowych wśród pacjentów po transplantacji serca. Na podkreślenie zasługuje również stosunkowo duża liczba pacjentów po transplantacji serca, którzy pozostając pod opieką jednego Ośrodka, zostali włączeni do poszczególnych projektów (odpowiednio 80 i 84). Ważnym zagadnieniem współczesnej medycyny, omówionym w trzeciej z załączonych publikacji, jest współpraca pacjenta z zespołem terapeutycznym. Z jednej strony m.in. potwierdzono dużą wiedzę i świadomość medyczną badanej grupy pacjentów, a z drugiej, 53% ankietowanych „*czasami lub w ogóle zapomina przyjąć lek o zalecanej porze*”.

Analizy został przeprowadzony z wykorzystaniem adekwatnych metod analizy statystycznej. Prace zostały zrecenzowane przez niezależnych recenzentów podczas procesu publikacji, zatem ich wartość merytoryczna nie powinna w tym miejscu podlegać dyskusji.

Wyniki badań wraz z **podsumowaniem** w języku polskim zostały przedstawione w sposób zwięzły na ośmiu stronach maszynopisu i stanowią szersze omówienie wyników zaprezentowanych szczegółowo w omówionych wcześniej publikacjach. Ta część pracy również nie budzi zastrzeżeń.

Piśmiennictwo obejmuje 59 pozycji prawidłowo dobranych pod względem merytorycznym z czego 26 prac opublikowano w ciągu ostatnich 5 lat.

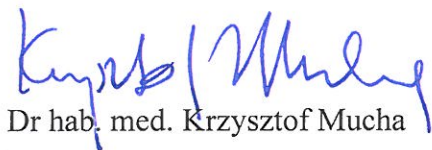
Podsumowując, uważam, że temat pracy doktorskiej został dobrze dobrany, dotyczy problematyki istotnej w codziennej pracy klinicznej z pacjentami po transplantacji serca. W realizacji programu poszczególnych etapów badań oraz redagowaniu tekstów naukowych, Doktorant wykazał się dobrą znajomością aktualnej wiedzy. Dobór metod badawczych był trafny a Doktorant dokonał obszernej analizy zebranych danych, przedstawił i opisał uzyskane wyniki w sposób zrozumiały. Wnioski we wszystkich publikacjach zostały sformułowane przejrzysto i są poprzedzone ciekawą dyskusją. Co ważne, Doktorant wraz ze

współautorami nie nadinterpretowali uzyskanych wyników. Pojedyncze krytyczne uwagi przedstawione powyżej nie umniejszają wartości merytorycznej pracy, która stwarza realną szansę na praktyczne zastosowanie jej wyników w procesie leczenia pacjentów po transplantacji serca.

Stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska lekarza Grzegorza Wasilewskiego pt. „**Powikłania układu sercowo-naczyniowego i przewlekła choroba nerek u chorych po przeszczepieniu serca**“, spełnia wszelkie wymagania stawiane rozprawom doktorskim, to jest stanowi oryginalne rozwiązanie zagadnienia naukowego oraz dowodzi wiedzy teoretycznej i umiejętności tworzenia warsztatu badawczego. Jest oryginalnym i wartościowym dorobkiem Autora oraz Ośrodka z którego pochodzi.

Tym bardziej, z przyjemnością mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego wniosek o dopuszczenie lekarza Grzegorza Wasilewskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z należnym szacunkiem

Dr hab. med. Krzysztof Mucha